

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKESČIO UŽ VALSTYBINIUS GAMTOS IŠTEKLIUS ĮSTATYMO NR. I-1163 6 IR 7 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIIP-3851(2)

Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2019 m. gruodžio 11 d. sprendimo „Dėl įstatymų projektų išvadų“ Nr. SV-S-1494 1.1 papunktį, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymo Nr. I-1163 6 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3851(2) (toliau – Įstatymo projektas) reglamentavimo tikslui diferencijuoti mokesčio už valstybinius gamtos išteklius tarifo koeficientą, tačiau pateikti šiuos pasiūlymus dėl teisinio reguliavimo priemonių tobulinimo:

1. Įstatymo projekto 1 straipsniu keičiamo įstatymo 6 straipsnio 2 dalyje įtvirtinami du atvejai, kai būtų taikomas didesnis mokesčio tarifas: kai ištekliai išgaunami be leidimo arba kai viršijamas leidime nurodytas leidžiamas išgauti gamtos išteklių kiekis. Siūlomas reguliavimas netaikomas, jeigu asmuo nedeklaruoja išgauto gamtos išteklių kiekio. Toks teisinis reguliavimas neskatintų asmenų tinkamai vykdyti mokestinių prievolių, sudarytų sąlygas piktnaudžiauti ir išvengti atsakomybės, todėl siūlome įstatymo 6 straipsnio 2 dalį papildyti nustatant, kad mokesčio už valstybinius gamtos išteklius tarifas taikomas ir jei asmuo nedeklaruoja išgauto gamtos išteklių kiekio.

2. Pažymėtina, kad pagal įstatymo 6 straipsnio 4 dalies siūlomus pakeitimus numatoma taikyti didesnio mokesčio už valstybinius gamtos išteklius tarifą, kai išgauti žemės gelmių ištekliai nedeklaruojami. Manome, kad netikslinga teisės normas diferencijuoti pagal išgautų gamtos išteklių rūšis į medžiojamuosius, žemės gelmių ar naudingųjų iškasenų. Atkreiptinas dėmesys, kad įstatymo 6 straipsnio 2 ir 4 dalyse nustatomas vienodas koeficientas, todėl reikėtų papildyti įstatymo 6 straipsnio 2 dalį nedeklaravimo atveju ir atsisakyti 4 dalies nuostatų.

3. Įstatymo projekto 1 straipsniu keičiama įstatymo 6 straipsnio 2 dalimi nustatomi mokesčio koeficiento taikymo atvejai, kurie apima visus gamtos išteklius. To paties straipsnio 6 dalyje įtvirtinami alternatyvūs atvejai: gamtos ištekliai išgaunami be leidimo arba nesilaikant žemės gelmių naudojimo plano. Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymo 3 straipsnio 13 dalyje apibrėžta, kas yra žemės gelmių ištekliai; Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo 1 straipsnio 3 punkte įtvirtinta gamtos išteklių sąvoka; iš šių įstatymų nuostatų matyti, kad žemės gelmių ištekliai yra gamtos išteklių dalis. Manome, kad taip sukuriamas prieštaravimas tarp Įstatymo 6 straipsnio 2 dalies ir 6 straipsnio 6 dalies dėl nustatomo didesnio mokesčio koeficiento taikymo, kai gamtos ištekliai išgaunami be leidimo.

Už tą pačią veiką siūloma taikyti skirtingus koeficientus. Įstatymo 6 straipsnio 6 dalyje nustatomas žemės gelmių naudojimo plano nesilaikymo kriterijus taikomas tik naudingųjų iškasenų gavybai. Naudingosios iškasenos yra viena iš gamtos išteklių rūšių. Nepagrįstas šios veikos ypatingas pavojingumas, nors siūloma taikyti didžiausią mokesčio koeficientą, todėl siūlome šalinti nurodytus prieštaravimus arba atsisakyti įstatymo 6 straipsnio 6 dalies.

4. Įstatymo projekto 1 straipsniu keičiamose įstatymo 6 straipsnio 3 ir 5 dalyse nustatomos iš esmės tapačios veikų sudėty, skiriasi tik ar asmuo deklaravo išgautą naudingųjų iškasenų kiekį. Viena esminių leidimo naudoti žemės gelmių išteklių sąlygų – išteklių naudojimą vykdyti pagal žemės gelmių naudojimo planą, todėl siūlome atsisakyti įstatymo 6 straipsnio 3 ir 5 dalių.

5. Įstatymo projekto 1 straipsniu keičiamo įstatymo 6 straipsnio 2 dalimi *de facto* siekiama įtvirtinti mokesčio už medžiojamuosius gyvūnus deklaracijų teikimo tvarkos pakeitimą. Siūlome šiame etape nekeisti mokesčio už medžiojamųjų gyvūnų išteklius deklaracijos teikimo tvarkos. Norint pereiti prie naujos deklaravimo tvarkos, kad mokestinę prievolę formuotų mokestį administruojanti institucija, o ne mokesčio mokėtojas, būtina turėti duomenis apie kiekvieną mokesčio mokėtoją, jo naudojamą medžioklės plotą ir medžioklės plotų kategorijas. Dabar mokestį administruojanti institucija naudoja savivaldybių patvirtintų medžioklės plotų vienetų sudarymo projektuose nurodytus duomenis apie medžioklės plotų pasiskirstymą kategorijomis pagal tinkamumą medžiojamiesiems gyvūnams gyventi, tačiau aiškėja, kad šie duomenys gana netikslūs, todėl juos būtina patikslinti ir susisteminti. Surinkus ir susisteminus informaciją apie medžioklės plotus, jų ribas ir kategorijas, būtina patikrinti ir įsitikinti, kad šios ribos yra teisingos ir medžioklės plotų kategorijos nepasikeitusios. Kadangi medžioklės plotai ir ribos nustatytos naudojant skirtingus metodus, siekiant, kad deklaravimui naudojami duomenys būtų tikslūs ir teisingi, gali prireikti ir papildomo medžioklės plotų ir kategorijų vertinimo bei inventorizavimo. Neturint patikrintos ir išsamios informacijos apie medžioklės plotus (mokesčio objektą), negalime nurodyti ir institucijos, atsakingos už prievolės formavimą. Siekiant išsiaiškinti šios sistemos įgyvendinimo galimybes praktikoje, būtina atlikti vertinimą ir įsitikinti, ar turimų duomenų pakanka ir ar jie tikslūs, norint suformuoti mokestinę prievolę mokesčio mokėtojui. Atlikus analizę gali paaiškėti kiti, gal net efektyvesni, apmokestinimo būdai, leisiantys supaprastinti mokesčio apskaičiavimą ir jo deklaravimą, siekiant palengvinti administracinę naštą mokesčio mokėtojams. Tik turint išsamią informaciją, kurios pagrindu įgaliota institucija galėtų apskaičiuoti mokėtiną mokesčio sumą ir suformuoti prievolę, bus pagrindas nustatyti naują deklaracijų teikimo tvarką. Siūloma Įstatymo projekto 2 straipsniu keičiamo 7 straipsnio 4 dalyje atsisakyti nuorodos į Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksą, nes pagal formuluotę neaišku, ar bus taikoma tik administracinė atsakomybė, ar ir mokestis pagal 6 straipsnį. Jeigu siekiama įtvirtinti, kad taikoma tik administracinė atsakomybė, būtų įteisinta situacija, kad mokesčio mokėtojui būtų palanku nedeklaruoti išgauto gamtos išteklių kiekio, nes jam būtų taikoma tik administracinė atsakomybė už deklaracijos nepateikimą.

6. Įstatymo projekto 3 straipsnio 2 dalyje siūloma įtvirtinti, kad didesnis mokesčio tarifo koeficientas iki 2021 m. sausio 1 d. nebūtų taikomas požeminio vandens naudotojams, kurių požeminio vandens gręžiniai įrengti iki 2020 m. gruodžio 31 d. Tokiu atveju būtų nepagrįstai išskiriama viena gamtos išteklių naudotojų grupė iš visų išteklių naudotojų ir pagal siūlomą reglamentavimą požeminio vandens naudotojams, kurie, galimai pažeisdami teisės aktų reikalavimus, išgauna požeminio vandens išteklius, nebūtų taikoma įstatymu nustatyta

atsakomybė. Taikant šią materialinės teisės normą, gali kilti neaiškumų dėl pradėtų bylų, ekonominių sankcijų skyrimo, asmenų patikrinimo baigimo. Atkreipiame dėmesį, kad 2014 m. liepos 1 d. įsigaliojo Žemės gelmių įstatymo 12 straipsnio 1 dalies pakeitimai, nustatantys, kad žemės gelmių išteklius ir ertmes, išskyrus žemės gelmių šiluminę energiją, tradicinius ir išsklaidytuosius angliavandenilius, gali naudoti juridiniai ir fiziniai asmenys ir šių asmenų grupės, veikiančios pagal jungtinės veiklos sutartis, gavę Lietuvos geologijos tarnybos leidimą ir sudarę su ja išteklių ar ertmių naudojimo sutartį. Požeminio vandens naudotojai turėjo pakankamai laiko įgyvendinti įstatyme numatytus reikalavimus, todėl Įstatymo projekte nustatyti išlyga, atidedant jos taikymą iki 2021 m. sausio 1 d., netikslinga. Kai požeminis vanduo išgaunamas iš teisėtai įrengto ir Žemės gelmių registre registruoto gręžinio, išgautas kiekis deklaruotas ir už šiuos išteklius, kuriems išgauti nėra Lietuvos geologijos tarnybos leidimo, sumokėtas mokestis, gali būti nustatytas mažesnis tarifo koeficientas.

7. Įstatymo projekto 3 straipsnio 2 dalyje turėtų būti atsakyta nuostatos dėl įpareigojimo gauti leidimą naudoti požeminį vandenį, nes tai ne Mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymo reglamentavimo dalykas.

Ministras Pirmininkas

Aplinkos ministras

Aplinkos ministras
Kęstutis Mažeika

2020-01-15

vykdanti
Administravimo departamento
direktorės funkcijas

Teisėkūros skyriaus vedėja
Aušrūnė Burlėgė

2020-01-15

Administravimo departamento
Organizacijos vystymo ir personalo
skyriaus vyriausioji specialistė
Regina Jurkonienė
2020-01-15